

Til partiene på Stortinget

19. oktober 2022

Tre innspill til statsbudsjettet

Norsk Klimastiftelses råd møttes til en digital samling onsdag 19. oktober for å drøfte forslaget til statsbudsjett for 2023. [Klimastiftelsens råd](#) består blant annet av medlemmer fra ledende akademiske institusjoner i Norge.

I møtet var det særlig tre saksfelt knyttet til budsjettbehandlingen det ble rettet oppmerksomhet mot:

- Behovet for mer fornybar kraftproduksjon og en politikk som støtter dette målet.
- Betydningen av en avgiftspolitik som opprettholder eller helst øker differansen mellom fossil energibruk og nullutslipp i transportsektoren.
- Stimulans til lokale klimatiltak som drar i gang gode initiativ i kommuner og fylkeskommuner.

1. Ikke brems utbyggingen av mer fornybar energi

Det er svært forståelig at staten vil sikre seg en større del av de ekstraordinære kraftinntektene for å kunne skjerme samfunnet mot de ekstreme energiprisene som følger av energikrisen i Europa. Samtidig er det avgjørende å sikre langsiktige investeringer for energiomstillingen. Norge har et akutt behov for mer fornybar energi. Ifølge [Statnett](#) kan dagens kraftoverskudd kan være borte innen en femårsperiode.

I lys av dette mener vi at forslagene som nå ligger på bordet om økt grunnrentesats og introduksjon av et høyprisbidrag for vann- og vindkraft ikke er godt nok balansert. Den klare responsen fra aktører i markedet er at innretningen som er foreslått vil bremse utbyggingen av mer fornybar kraft i Norge.

Stortinget bør derfor få forslagene skikkelig konsekvensutredet før endelig behandling. Om man ikke tar seg tid til dette, bør man som minimum sørge for en innretning som gjør at ekstrabeskatningen ikke påvirker selskapenes investeringsbeslutninger i negativ retning. For eksempel ved å:

- Formulere en klar tidsbegrensning av høyprisbidraget.
- Endre beregningsgrunnlaget for høyprisbidrag fra timegjennomsnitt til et måneds- eller årsgjennomsnitt.
- Heve innslagspunktet for grunnrenteskatt for vindkraft, slik at mindre prosjekter ikke gjøres ulønnsomme.

Det ble av rådets medlemmer også uttrykt forventning til at man nå bruker energipriskrisen til å ta ut potensialet for energieffektivisering og solenergi. Tydeligere mål og flere konkrete virkemidler bør snarlig utarbeides for dette.

2. Elbileiere kan betale mer, men differansen mellom elektrisk og fossilt bør opprettholdes

Transportsektoren er en av sektorene som må ta de største utslippskuttene innen 2030 for at klimamålet skal nås. Elektrifisering er nøkkelgrepet.

Å heve kostnadene ved å kjøpe og kjøre elbil bør kombineres med tilsvarende kostnadsøkning for fossile biler. Budsjettforslaget ivaretar ikke dette. Dersom forslaget til reduksjonen i veibruksavgiften for bensin og diesel opprettholdes, samtidig som man går inn for økt elbilbeskatning, vil det i 2023 bli litt mindre gunstig å velge elektrisk fremfor fossilt. Dette er et signal overfor store og små forbrukere som peker i feil retning.

3. Mer støtte til lokale klimatiltak

All klimapolitikk er egentlig lokal. Det er gjennom titusenvís av store og små beslutninger i offentlige virksomheter, næringsliv og husholdninger at utslippsreduksjonene skjer.

Klimasats har vært en svært vellykket ordning og har bidratt til betydelige klimatiltak rundt om i kommunene og fylkeskommunene. Det skriver Klima- og miljødepartementet i sin budsjettproposisjon. Klimasats har gitt stor klimainnovasjon i offentlig forvaltning for en beskjeden sum. Derfor er det underlig at ordningen som i 2022 kostet under 200 millioner kroner fjernes helt i 2023-budsjettet.

Ekstraordinære petroleumsinntekter

Utover diskusjonen om budsjettet for neste år, ble det fra mange rådets medlemmer uttrykt støtte til at stiftelsen fremmer debatten om Norges særskilte ansvar i lys av superprofitten vi nå har som følge av Ukraina-krigen.

Netto kontantstrøm fra oljevirkosomheten anslås å øke fra under 300 mrd. kroner i 2021 til nær 1 200 mrd. kroner i 2022 og nesten 1 400 mrd. kroner i 2023. Inntektene fra olje og gass har til alle tider variert fra år til år – med aldri før har vi vært i nærheten av tilsvarende høye petroleumsinntekter. Forklaringen er Putins angrepskrig i Ukraina og energikrisen i Europa.

Det norske samfunnet trenger en bred debatt om hvordan deler av denne superprofitten kan omfordeles til formål som støtter demokrati og klimakutt også utenfor Norges grenser.

For Norsk klimastiftelse

Lars-Henrik Paarup Michelsen
Daglig leder

E-post: lhpm@klimastiftelsen.no
Mobil: +47 980 33 301